

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm IV. Cum aliquibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

2. Et dum lis ab auctore intentata pendet, coram alio eum conuenire nequit.
3. Lex irritans quandoque est pœnalis, interdum autem fauorabilis, & indifferens.

Idem fermè constitutum fuerat à Gregor. IX. Papa, supra in cap. vlt. hoc tit. Hic verò additum ab Innoc. IV. vt processus ipso iure irritus esset: Antea verò, si aduersarius coram altero iudice conuentus in actione personali, contra rescriptum malè impetratum non excepisset, processus coram eo iudice vim habuisset. Idque colligitur ex ver. *ampliantes*, ibid. Gl. & ver. *processus valeat*.

Porro cum hic fermo tantum sit de impetrantibus rescriptum ad Iudices delegatos, in actionibus personalibus; non potest id extendi ad actiones reales; vel ad Iudices ordinarios, etiam quoad personales actiones; saltem quod attinet pœnam irritationis processus. Qua de re videri potest Ioan. Andr. hic, Anton. n. 18. & seqq. Francus n. 3. Innoc. & alij in cit. c. vlt. Matth. de Afflict. decif. Neap. 354. n. 6. & seqq.

NOTANDVM I. Licet rescripta iustitiæ stricti iuris sint, & non extendenda ad casum, aut personam non expressam, tamen ius reconventionis postulat, vt qui alterum per rescriptum ad iudicem delegatum traxit, coram eodem vicissim conueniri queat. Ita hic in §. Reus quoque, & in l. cum Papinianus §. 4. iun. Auth. Et consequenter, C. de sent. & interloc. Ratio est, quia si quis elegerit Iudicem contra aduersarium, ægrè ferre non potest, vt & aduersarius eundem habeat contra se; cap. 1. & 2. de mutuis petit. Idque ampliari debet primò; Quòd locum habeat, etiam si iudex alioquin iurisdictionem non habeat in auctorem; si tamen is reum conueniat, non potest reconuenire volenti exceptionem incompetentis iudicis obicere, cit. l. cum Papinianus. Secundo; Locum habet reconuentio non tantum circa idem negotium, super quo impetratum est rescriptum, sed etiam super alio quolibet; ita, vt utraque causa simul definienda sit, cap. 1. de mutuis petit. Tertiò; Quòd reus conuen-

tus non tantum possit auctorem coram eodem iudice reconuenire; sed etiam quòd coram alio, dum lis ab auctore intentata pendet, conuenire non possit, cit. Auth. Et consequenter. Eademque ratione hic dicitur, quòd reus conuentus, lite durante, ad aliam Iudicem, quamuis in diuersa causa, rescriptum impetrare nequeat, vt videlicet litibus valde exosis, moderamen aliquod adhibeatur. Quarto, quòd rescripti impetrator, postquam illud præsentauit Iudici delegato, & aduersarium citari fecit, non possit per penitentiam reslire; quò minus reus comparens illum reconuenire possit, etiam reluctantem; quare rescriptum veluti commune vtrique parti factum est, argum. l. petende §. 6. Cod. de temporibus in integr. restitut. Videri potest Vdalricus Zasius in l. si quis iniquum, col. 2. ff. Quod quisque iuris &c. vbi regulam tradit; Iis quæ habeo auctore te, vt possum contra te, quamuis nolente te.

NOTANDVM II. Circa verba finalia, *Simili pœna* &c. quòd lex irritans, quandoque sit pœnalis; & hac ratione odiosa, nec facile extendenda. Dico *quandoque*; quia non semper lex irritans pœnalis est; sed interdum publicam vtilitatem spectans, idè quæ fauorabilis; interdum verò indifferens, prout hanc rem explicat Suarez lib. 5. de legibus cap. 19. n. 8. & seqq.

CAPITVLVM IV.

Cum aliquibus.

PARAPHRASIS.

Si in aliqua ecclesia consuetudo vel statutum vigeat iuramento, vel Apostolicæ Sedis confirmatione roboratum, vt ultra definitum numerum Canonici non instituantur; Pontifex autem facultatem tribuat aliquem recipiendi supra numerum; dubitatur; an is auctoritate Apostolicâ receptus censeatur, an verò per potestatem *Collatoris ordinarij*, v.g. Capitularium, ad quos literæ diriguntur. Resp. Bonifac. VIII. esse distinguendum. Si enim recep-

receptio seu institutio Canonici non pertinet ad eos, quibus literæ mittuntur, sed per eos facultatem acquirunt instituendi, tunc Apostolicâ auctoritate receptus censeferi debet. Si verò ad ipsos Capitulares v. g. ad quos literæ destinantur, receptio seu institutio Canonici pertinet, tunc eorundem potestate receptus censeferi debet, nisi in literis expressum fuerit, ut auctoritate Apostolicâ recipiatur.

SUMMARIUM.

1. Receptus in Canonicum, Papali auctoritate receptus, preferendus est alteri etiam auctoritate Legati Apostolice recepto.
2. Gratia beneficalis à Papa impetrata contra consuetudines, privilegia aut statuta, non valet, nisi eorum mentio fiat per clausulam derogatoriam saltem generalem. Non obstantibus, &c.
3. Papa, Princeps, vel alius Superior mandans aliquid ordinariam habenti potestatem, non facit eum delegatum sine executorem, sed excitat eius potestatem, vel si impedita sit, impedimentum tollit.
4. Potest tamen is ipse constitui commissarius aut delegatus, si videl. exprimat, ut Apostolicâ auctoritate v. g. procedatur.

QUÆRES: Ad quid referat, num Canonici in casu huius c. Apostolicæ Sedis auctoritate, an verò ordinarij collatoris, receptus censeatur? Resp. cum Gl. in princ. c. Quia si Papali auctoritate in Canonicum receptus fuit cum expectatione præbendæ, in eius affectatione, alteri, etiam auctoritate Apostolice Legati recepto, præferri debet, c. hi qui 12. de præb. in 6.

NOTANDUM I. Gratia beneficalis à Pontifice impetrata, contra ecclesiæ alicuius privilegia, consuetudines, aut statuta non valet, nisi eorum mentio fiat, saltem per clausulam derogatoriam generalem; Non obstantibus &c. Ita sumitur ex hoc c. & do-

cet hîc Ioann. Andr. & Francus n. 1. addens, si statutum iuratum sit, etiam iuramenti mentionem faciendam esse, idemque est, si aliâ speciali ratione statutum confirmatum, roboratumque sit, uti ex hoc c. colligitur, & dixi de hac re in c. Constitutus 19. n. 1. hoc tit. in antiq.

NOTANDUM II. Si Papa, aliûsue Princeps, aut Superior aliquid mandet ordinariam habenti potestatem id agendi, non censeatur eum facere delegatum, siue executorem, sed excitare eius potestatem, vel, si ea impedita sit, dispensando, aut relaxando tollere impedimentum: Hæc est præcipua intentio huius c. & notat Gl. in casu, & videri potest Ioann. Monachus hîc, Gl. in c. licet 12. Felinus ibid. & alij, de offic. Ordin. vbi de hac re agendum.

NOTANDUM III. Etiam si quispiam ordinariam potestatem quidpiam agendi habeat, potest tamen à Principe in eo negotio constitui commissarius aut delegatus, si videl. exprimat, ut Apostolicâ v. g. auctoritate procedatur, sicuti hîc apparet in fine c. & in c. si apostolicæ 22. de præbend. in 6. Nam omnia nostra facimus (ait Imperator in l. 1. C. de veteri iure enucleando, allegatque in Gloss. c. 1. ver. auctoritate, de transact.) quibus auctoritatem nostram impartimur. Idque annotavit hîc Francus n. 4. iniquens, id obseruandum in commissiõibus, quæ à Papa locorum Ordinarijs fiunt. Plerumque tamen vocula ea: *Vice nostrâ procedas, aut, ut Apostolica Sedis delegatus*, adijci solet, si commissio aut mandatum excedat potestatem iudicis ordinarij, siue quoad causam secundum se, siue quoad personas, si videl. ab ordinaria iurisdictione exempta sint, uti passim in decretis Trident. Concilij de reformatione, videri licet.

CAPITVLVM V.

Si gratiosè.

PARAPHRASIS.

Notum est ex c. cum in cunctis. 7. §. cum

T 3